

МЕХАНИЗЪМ ЗА ДЕЙСТВИЕ И АЛГОРИТЪМ КЪМ НЕГО В СЛУЧАИ НА УСТАНОВЯВАНЕ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И УПОТРЕБА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА В ПЪРВО ОУ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“, ГР. ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Въведение

Настоящият документ е изготвен от работна група в Министерството на образованието и науката с участието на представители на Министерството на здравеопазването, Министерство на младежта и спорта, Държавната агенция за закрила на детето, Главна дирекция „Национална полиция“, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“, Агенция „Митници“, Национално сдружение на общините в България.

Цел:

Документът има за цел да очертае рамките на съвместен механизъм за предотвратяване на разпространението и употребата на наркотични вещества в училищата.

Въвеждането на общ механизъм за противодействие на разпространението и употребата на наркотични вещества в училище се налага от разбирането, че реален напредък в борбата с това негативно явление в училище може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Подобна политика е необходимо да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани алгоритми и отговорности за действие.

Задължение на всички отговорни институции, посочени в текста, е да работят съгласувано и в помощ на училищата, независимо от тяхната подчиненост и финансиране. Този механизъм е разработен от гледна точка на училищата и не отнема функции и дейности на други ангажирани институции и организации.

I. Информираност

1. Информиране с цел превенция

В областта на предотвратяването на употребата и злоупотреба на подрастващите с наркотични вещества особена важност е превенцията. Важно е да се осигури информация на подрастващите за вредите от употребата на наркотични вещества и последствията, които те могат да имат върху здравето, ученето и бъдещето на ученика. Това може да се осъществи чрез провеждане на информационни кампании, провеждане на уроци, насочени към превенция на наркотиците, организиране на дискусии и семинари и др.

Необходимо е да се подчертае опасността от новите дизайнерски дроги и наркотични вещества, които причиняват трайни щети върху психиката на личността, а в доста чести случаи водят и до летален изход.

Едни от най-разпространените наркотични вещества в България са марихуаната и синтетичните наркотични вещества – амфетамини, но в последните години навлязоха райски газ и комбинирани наркотични субстанции.

При интерпретиране на темата за употребата и злоупотребата с психоактивни вещества в контекста на новите вещества, които се разпространяват, не стои въпросът за пристрастяването, а за трайни и продължителни увреждания и загуба на живот.

II. Процедура за ученици за реагиране в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Гоце Делчев

1. Разпознаване на случаи на употреба на наркотични вещества от ученици и подрастващи и реакция в такива ситуации

1.1. Признаци, които могат да помогнат при разпознаването на такива случаи:

- **Физически промени:** употребата на наркотични вещества може да предизвика физически промени при учениците и подрастващите. Това може да включва необичайни покачвания или загуби на тегло, красноречие, необичайно разширени или стеснени зеници, осезаеми промени във външния вид (кожни проблеми, negliжирана визия и пр.).
- **Промени в поведението и настроението:** учениците и подрастващите, които употребяват наркотични вещества, често проявяват промени в поведението и настроението си. Това може да включва изолация, намалена учебна успеваемост, нередовно посещаване на училище, промени във връзките със семейството и приятелите, агресивност, раздразнителност, депресия или еуфория.
- **Финансови проблеми:** при употребяващите наркотични вещества често възникват финансови проблеми. Те може да се опитват да събират пари по необичаен начин или да проявяват необяснимо поведение на недостиг на средства.
- **Пропуски и незадоволителни резултати в училище:** употребата на наркотични вещества може да доведе до нередовно посещаване на училище, пропуски на уроци или незадоволителни резултати в учебните постижения.

1.2. Взаимодействие на учениците с училищното ръководство и отговорните институции в случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества:

В случай, че учениците станат свидетели на разпространение или употреба на наркотични вещества или ако са били принуждавани или склонявани да закупуват наркотици от свои съученици или лица в или извън училището е необходимо да сигнализират, като:

- **Информират училищното ръководство:** учениците се обръщат към училищното ръководство – директор или заместник-директор и го информират за ситуацията с разпространение или употреба на наркотични вещества, на която са станали свидетели.
- **Информират училищния психолог или педагогически съветник:** учениците имат право да се консултират с училищния психолог или педагогическия съветник. Тези специалисти могат да предложат подходящи решения и да предоставят подкрепа както на засегнатия ученик/ученици, така и на учениците,

които съобщават за случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества.

- Да кажат на учител, някой от персонала или да потърсят съдействие от близък или член на семейството, на който имат доверие (като се спазва конфиденциалност).
- Могат да сигнализират по електронната поща на Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“.
- **Подават анонимни сигнали:** анонимно съобщаване от учениците на информация за употреба на наркотици или разпространение на наркотици – в кутия за сигнали, намира се на първия етаж в училището и на първия етаж в Корпус №2 или на тел. 116 111 – Национална телефонна линия за деца.
- **Информирание на учениците за възможности да се обръщат и директно към органите на реда:** в случай че ученик се почувства сериозно застрашен от ситуации на принуждаване или склоняване да закупува наркотици от свои съученици или лица в или извън училище или стане свидетел на такава ситуация, може директно да се обърне към органите на реда. Уведомяването на служител на МВР може да се осъществи, чрез:
 - Позвъняване на телефонен номер 112, общ европейски телефон за спешни повиквания;
 - Уведомяване, чрез посещение в РУП-Гоце Делчев;
 - Подаване на сигнал на електронен пощенски адрес на МВР.

Органите на реда разполагат със специализирани екипи и ресурси, които помагат в борбата с употребата на наркотици в училищната общност.

2. Схема за реакция от учениците:

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

СХЕМА: Стъпка 2: Какво да направя, ако някой ми предложи на мен или на мой съученик наркотични вещества?

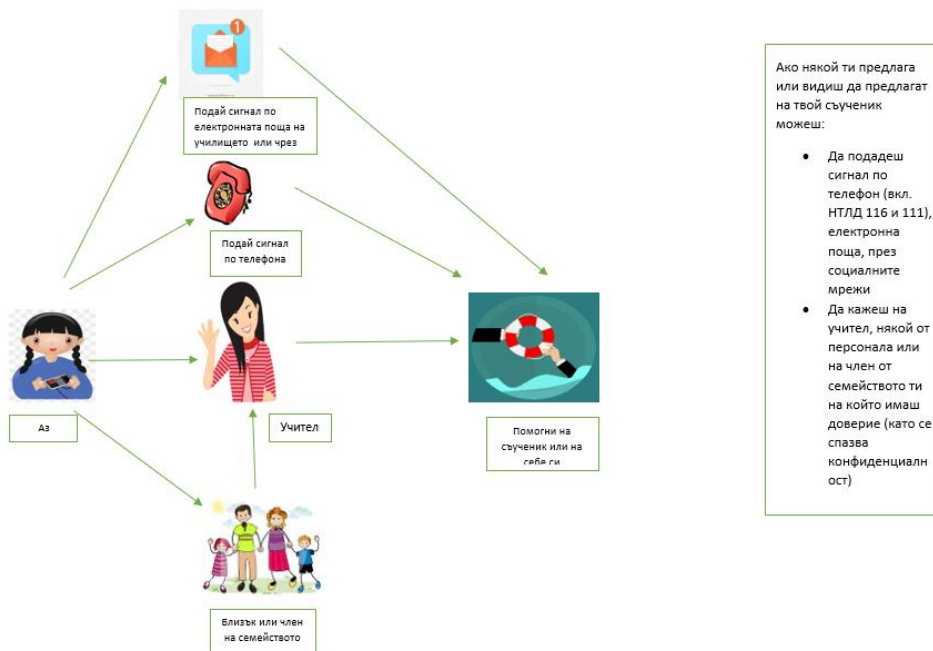

схема 1

III. Процедура за педагогическия и непедагогическия персонал за реагиране в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Гоце Делчев

1. Разпознаване на случаи на употреба на наркотични вещества от педагогическия и непедагогическия персонал и реакция в такива ситуации

1.1. Признаци, които могат да помогнат при разпознаването на такива случаи:

- **Физически промени:** употребата на наркотични вещества може да предизвика физически промени при учениците и подрастващите. Това може да включва необичайни покачвания или загуби на тегло, красноречие, необичайно разширени или стеснени зеници, осезаеми промени във външния вид (кожни проблеми, negliжирана визия и пр.).
- **Промени в поведението и настроението:** учениците и подрастващите, които употребяват наркотични вещества, често проявяват промени в поведението и настроението си. Това може да включва изолация, намалена учебна успеваемост, нередовно посещаване на училище, промени във връзките със семейството и приятелите, агресивност, раздражителност, депресия или еуфория.
- **Финансови проблеми:** при употребяващите наркотични вещества често възникват финансови проблеми. Те може да се опитват да събират пари по необичаен начин или да проявяват необяснимо поведение на недостиг на средства.
- **Пропуски и незадоволителни резултати в училище:** употребата на наркотични вещества може да доведе до нередовно посещаване на училище, пропуски на уроци или незадоволителни резултати в учебните постижения.

1.2. Реакции на педагогическите специалисти и на непедагогическия персонал в Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в случаи на констатиране на разпространение на наркотични вещества:

- **Уведомяване на директора на училището:** Педагогическите специалисти и непедагогическият персонал имат важна роля при констатиране на разпространение на наркотични вещества в училище.
Възможни реакции и мерки, които могат да бъдат предприети:
- **Сигнализиране:** педагогическите специалисти или непедагогическият персонал са длъжни да сигнализират отговорните лица в училището – директор, заместник директор по учебната дейност и/или заместник-директор АСД, за констатирането на разпространение на наркотични вещества. Сигналът трябва да бъде предаден незабавно след узнаването, за да се предприемат подходящи мерки.
- **Документиране на случая:** необходимо е да се документират всички подробности относно констатирания случай на разпространение на наркотични вещества. Това може да включва датата, часа и местоположението на инцидента, имената на засегнатите ученици и всички други важни факти.
- **Спазване на процедури:** педагогическите специалисти и непедагогическият персонал са длъжни да спазват процедурите, установени от училищното ръководство, за реагиране на случаи на разпространение на наркотични вещества. Това може да включва изолиране на засегнатите ученици, сигнализиране на отговорните служби и предоставяне на необходимата помощ.

2. Уведомяване органите на МВР

При установяване на лица, разпространяващи наркотични вещества в Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ от педагогически специалист или друг служител на училището, уведомяването на служител на МВР може да стане по няколко начина:

- Позвъняване на телефонен номер 112, общ европейски телефон за спешни повиквания;
- Уведомяване, чрез посещение в РУП-Гоце Делчев;
- Уведомяване на полицейски инспектор или разузнавач, отговарящи за района на Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“;
- Подаване на сигнал на електронен пощенски адрес на МВР.

Органите на реда разполагат със специализирани екипи и ресурси, които помагат в борбата с употребата на наркотици в училищната общност.

3. Алгоритъм при сигнал за употреба и/или държане с цел разпространение на наркотици в училищна среда и прилежащи територии, вътрешна схема.

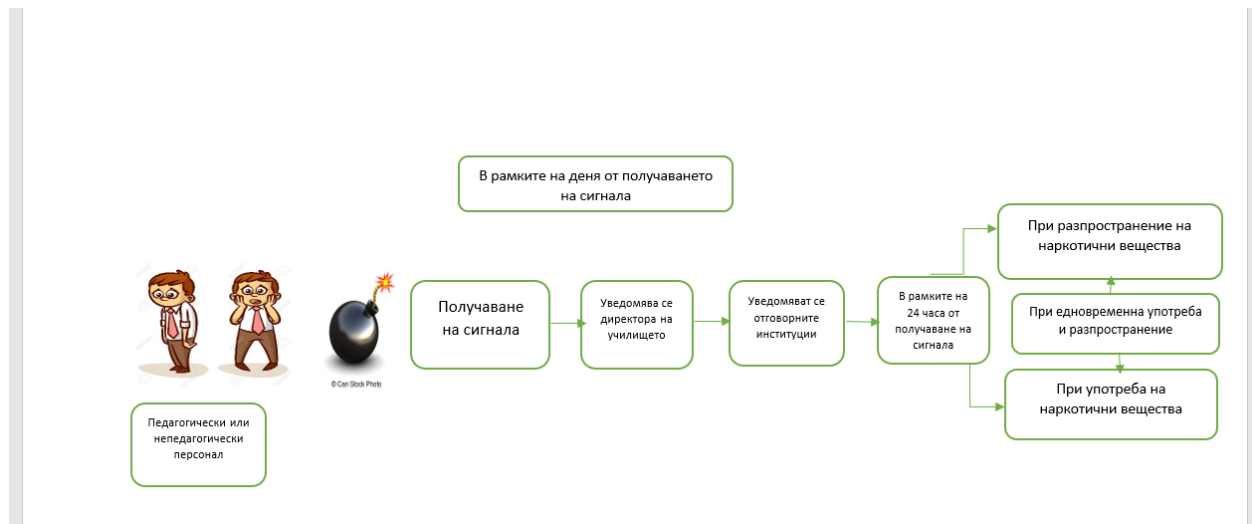

схема 2

4. Процедура по изпълнение на Алгоритъм за действие при употреба и/или разпространение на наркотични вещества

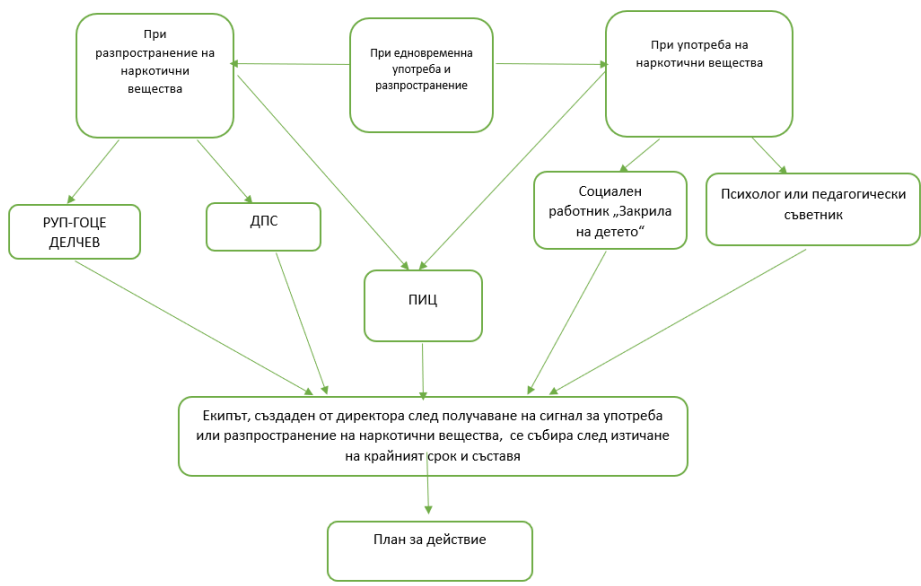

схема 3

При случай на разпространение и употреба на наркотични вещества директорът създава екип за взаимодействие с отговорните институции и при необходимост изготвя план за подкрепа на засегнатия ученик или план за превенция с цел предпазване на останалите ученици от употреба и злоупотреба с наркотични вещества.

5. План за действие

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5

СХЕМА: Стъпка 4: План за действие

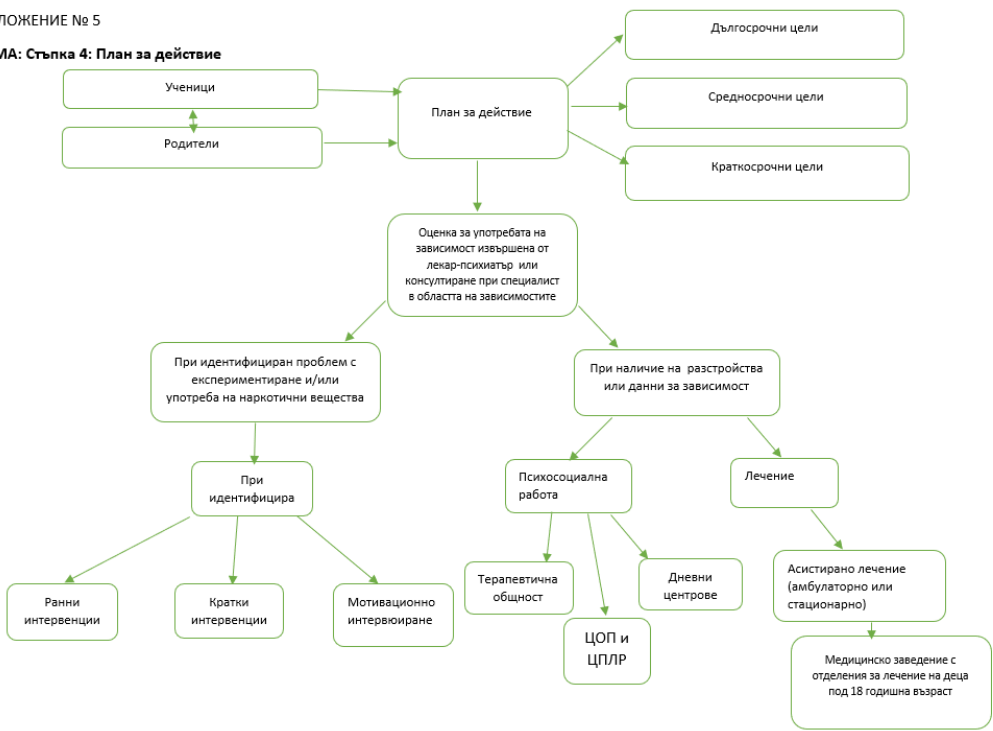

схема 4

Екипът е мултидисциплинарен и включва представител на отдела за закрила на детето в дирекция „Социално подпомагане“, на районното управление на полицията (РУП), на регионалното управление на образованието (РУО), на общинския съвет по наркотичните вещества (ОбСНВ).

6. Поверителност

схема 5

6.1. Декларация за поверителност

Декларация за конфиденциалност

Долуподписаният/ата _____

(име, длъжност)

В качеството си на ръководител на МДЕ/член на екипа (излишното се зачертава) за изпълнение на Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане за повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за подобряване на сигурността на средата в училище посредством предотвратяване на разпространението и употребата на наркотични вещества с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в училищата и прилежащата им територия

ДЕКЛАРИРАМ, ЧЕ:

1. Се задължавам да не разгласявам по никакъв начин информация за случаите, които се разглеждат.

2. „Конфиденциална информация“ по смисъла на настоящата Декларация е всяка информация отнасяща се ученика, неговите родители, училището в което учи и предприетите марки от писмен, устен или електронен вид.

3. Разгласяване на конфиденциална информация по смисъла на настоящата Декларация представлява всякакъв вид устно или писмено изявление, предаване на информация на хартиен, електронен или друг носител, включително по поща, факс или електронна поща, както и всякакъв друг начин на разгласяване на информация, в това число чрез средствата за масово осведомяване, печатните издания или Интернет.

4. Задължението за запазване на конфиденциалност е без ограничение в територията и е за срок от 10 години.

5. Задължавам се да пазя конфиденциалната информация добросъвестно, за да предпазя разпространяването и публикуването ѝ от лица, които нямат правото да я разпространяват и публикуват.

_____ 2023 г.

Подпис: _____
/...../

IV. Процедура за информиране на родители за реагиране в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Гоце Делчев

1. Разпознаване на случаи на употреба на наркотични вещества от родители и реакция в такива ситуации

1.1. Признаци, които могат да помогнат при разпознаването на такива случаи:

- **Физически промени:** употребата на наркотични вещества може да предизвика физически промени при учениците и подрастващите. Това може да включва необичайни покачвания или загуби на тегло, красноречие, необичайно разширени или стеснени зеници, осезаеми промени във външния вид (кожни проблеми, negliжирана визия и пр.).
- **Промени в поведението и настроението:** учениците и подрастващите, които употребяват наркотични вещества, често проявяват промени в поведението и настроението си. Това може да включва изолация, намалена учебна успеваемост, нередовно посещаване на училище, промени във връзките със семейството и приятелите, агресивност, раздразнителност, депресия или еуфория.
- **Финансови проблеми:** при употребяващите наркотични вещества често възникват финансови проблеми. Те може да се опитват да събират пари по необичаен начин или да проявяват необяснимо поведение на недостиг на средства.
- **Пропуски и незадоволителни резултати в училище:** употребата на наркотични вещества може да доведе до нередовно посещаване на училище, пропуски на уроци или незадоволителни резултати в учебните постижения.

2. Комуникация с родителите в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от децата им

Аспекти на комуникацията с родителите:

- **Информирание:** директорът на училището информира родителите с влезлите в сила Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в Първо ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Ръководството на училището информира родителите за случаи на установена употреба или разпространение на наркотични вещества от децата им в училището. Тази информация се предоставя възможно най-скоро, за да се осигури разбиране за сериозността на проблема.
- **Открита комуникация:** Първо ОУ поддържа открита и прозрачна комуникация с родителите. Предоставят се ясни и точни детайли относно случая, включително мерките, които са взети от училището и здравните служби. Родителите се информират за възможностите за подкрепа и помощ, които са налични.
- **Индивидуален подход:** всеки случай се разглежда индивидуално, като се вземат предвид нуждите и специфичните обстоятелства на ученика и неговото семейство. Родителите се канят на среща с ръководството на училището и представители на здравните служби, за да обсъдят възможния подход и действия.
- **Предоставяне на ресурси и подкрепа:** родителите се информират от училищното ръководство за наличните ресурси и програми за подкрепа на децата, които са засегнати от употребата на наркотични вещества. Това може да включва консултации със специалисти, участие в рехабилитационни програми или други форми на помощ.
- **Сътрудничество и последователност:** необходимо е да се установи сътрудничество между училищните органи и родителите в решаването на проблема с употребата на наркотични вещества. Това изисква съвместна работа, за да се осигури последователност в мерките и подкрепата, предоставяни на засегнатите ученици.

2.1. Процедура по информирание на родителите

Директорите на училищата са длъжни да запознаят родителите с влезлите в сила Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

След запознаване с Механизма, е необходимо родителите да подпишат декларация за информирано съгласие за предприемане на последващи действия от страна на МДЕ при доказано разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

схема 6

3. **Декларация за информирано съгласие:** след запознаване с Механизма за повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за подобряване на сигурността на средата в училище посредством предотвратяване на разпространението и употребата на наркотични вещества, е необходимо родителите да подпишат декларация за информирано съгласие за предприемане на последващи действия от страна на мултидисциплинарен екип при доказано разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училището и прилежащата му територия.

ДЕКЛАРАЦИЯ

ЗА ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ

Настоящата декларация за информирано съгласие цели да гарантира спазването правата на ученика и родителите/настойниците/попечителите/полагащи грижи

Долуподписаният,

ЕГН, в качеството си на родител/настойник/попечител на

....., ЕГН.....,

ученик в,

(училище, клас)

а) Запознат/а съм с Указания за действия при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в училищата и прилежащата им територия;

б) Информирани съм за процедурата по изпълнение, плана за действие и последващите действия по Указанията.

ДЕКЛАРИРАМ:

а) Изразявам своето съгласие при необходимост, детето ми да бъде консултирано от педагогическия съветник на училището;

б) Изразявам своето съгласие при доказано разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училището и прилежащата му територия от детето ми, то да бъде насочено за оказване на помощ;

.....

Декларатор:.....

(Дата)

(Име, фамилия, подпис)

Забележка: В изброените представляващи „родител/настойник/попечител“ невярното се зачерква.

Комуникацията с родителите е от решаващо значение за решаването на проблема с употребата на наркотични вещества в училище. Тя трябва да бъде информативна,

открита и съдържателна, с акцент върху подкрепата и ресурсите, налични за засегнатите ученици и техните родители.

декември 2023г.

Изготвил: М. Калинова
педагогически съветник и
член на УКБППМН